

ABONAMENTUL :

Pe un an 70 Lei = 140 Cor.
 Pe 6 luni 36 Lei = 72 Cor.
 Pe 3 luni 18 Lei = 36 Cor.
 Prețul unui număr e de

Redacția și administrația
 Strada numărul 1 a.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 ȘI ADMINISTRAȚIA
 Strada numărul 1 a.
 INSERȚIUNILE,
 se primesc la administrație
 și se taxează după tarif.
 MANUSCRIPTELE NU SE
 ÎMPREMIUĂ.

O pagină din istoria cea mai nouă a Românilor

— Înaintarea armatelor române de pe linia Zam—Ciucea. —

(Majestatea Sa Regele, generalissimul Prezan și ministrul V. Goldiș.)

Armata română trecuse linia Diaz și pe la începutul anului 1919 se opri pe linia Zam—Ciucea. Aceasta era exact frontiera principală de odinioară a Ardealului. Se zvonise pretutindeni, și erau multe indicii, cari păreau a verifica zvonul, că aliații, convinși de amici puternici ai ungarilor, vor să oprească pe români definitiv pe această linie, socotindu-o ca cel mai firesc hotar politic între România și Țeara-Ungurească. Românii au cerut Ardealul, au să primească Ardealul, dar nimic mai mult.

Tratatul din 1916 acordase României Banatul întreg, gurile Murășului și cea mai norocoasă linie strategică dela gurile Murășului până la Tisa de Nord, iar adunarea națională dela Alba-Iulia hotărâse unirea cu Regatul-Român a tuturor românilor din Ungaria și a tuturor teritoriilor locuite de dânșii.

Acum armata română se oprise la Zam. Dincoaci de linia Zam însă trăiau aproape un milion de români. Și în satele acestor români sub numirea de armată maghiară se năpustiseră celea mai mizerabile horde de ucigași, hoji și incendiari. Românii erau schingiuiți în chipul cel mai barbar, huiduți, jefuiți, batjocoriți. O lume de preoți și învățători se refugiaseră în teritoriul ocupat de armata română mulți din cei rămași acasă au fost uciși, amândoi preoții din Șimand, Leucuța și Popescu, au fost asasinați în modul cel mai îngrozitor. Tipetele de chin și vai ale nefericiților români de dincoaci de Zam umpluseră întreagă Țeara Românească.

Se ținuseră aproape în toate orașele, chiar și la București, meetinguri, în cari se cerea înaintarea armatei române, ca să scape din acel foc pe români rămași încă sub stăpânirea ungurească.

Deodată cu acest strigăt de durere a neamului întreg guvernul dela București și d. Ionel Brătianu la Paris insistau mereu la aliați și mai vărtos la mareșalul Foch, ca să dea voe armatei române să înainteze. Lumea rămânea însă absolut mută la vaietele noastre. Aliații ne amenințau cu ruperea raporturilor diplomatice pentru cazul, că armata română ar face un pas înainte fără învoirea lor.

Situaținea ajunsese insuportabilă. Românii scăpați din jugul unguresc ajunseseră într-o stare sufletească, ce ascundea cele mai mari primejdii. Se auzeau șoapte, că drent represalii românii vor măcelări pe toți ungurii, cari trăiesc în mijlocul lor. Neapărat trebuia să se întâmple ceva, căci un măcel al ungarilor din Ardeal ar fi primejduit toată opera de unire a națiunii române. Dar' pasul ce trebuia făcut avea să se facă pe răspundere proprie, căci aliații în nici un chip nu putură fi înduplecați să recunoască necesitatea înaintării armatei peste linia Zam. Răspunderea era însă foarte grea și nimeni nu voia să și-o asume.

Atunci în ceasul din urmă s'a spus cuvântul, care trebuia.

Într-o ședință a Consiliului de miniștri înainte de Duminica Florilor, Joi ori Vineri, în 10 ori 11 Martie, ministrul V. Goldiș a făcut propunerea concretă, ca Consiliul de miniștri, fără a mai cere și a aștepta asentimentul aliaților, pe răspunderea sa politică să dea ordin armatei române ca să treacă linia Zam—Ciucea și să ocupe întreg teritoriul locuit de români din Țeara-Ungurească. Ministrul V. Goldiș a mai adăugat, că pentru cazul, când propunerea sa nu ar fi primită, dânsul își dă dimisia din guvern, deoarece nu înțelege să stea liniștit în fotoliul ministerial, câtă vreme frații săi români de sub stăpânirea ungurească sufer chinurile morții celea mai îngrozitoare.

S'a declarat în chipul acesta o criză parțială de guvern. D. M. Pherekyde, ministrul-președinte ad interim, răspunse numai decât, că dânsul nu poate primi răspunderea politică pentru asemenea hotărâre și nici nu admite, ca hotărârea să se ia numai de guvern, ci a propus să se supună afacerea la dezbateră într'un Consiliu de miniștri prezidat de Majestatea Sa, cerându-se și părerea generalissimului armatei, d. general Prezanu. Miniștrii au acceptat propunerea și d. Pherekyde seara dela orele 8 a plecat la Majestatea Sa să-l roage, că încă atunci noaptea să prezideze ședința Consiliului de miniștri. Majestatea Sa spunea însă, că măcar până dimineața să i se lase dlui general Prezan timpul necesar spre a-și face raportul despre situația militară pe frontul unguresc. A rămas așa.

În ziua următoare la orele 11 a. m. miniștrii s'au adunat la ședință în palatul Cotroceni. Era de față și d. general Prezanu. Deschizând ședința Majestatea Sa Regele a expus obiectul ei și a dat apoi cuvântul comandantului armatei. D. general Prezanu a vorbit aproape un ceas și în mână cu hărțile militare și provocându-se la rapoartele celea mai proaspete, pe cari le primise dela front și din Budapesta, a ajuns la concluzia, că nu poate garanta cu siguranță victoria. Asupra tuturor făcuse chiar impresia, că se teme de eșec.

Miniștrii tăceau. Regele se uită drept în ochii dlui Goldiș. Atunci ministrul V. Goldiș are cuvântul și începe să răspundă celor spuse de d. general Prezanu. Il asigură de absoluta sa încredere, dar' nu poate admite temeinică integrală a informațiilor primite de d. general. Reflectează pe larg la temerile pentru eventuale complicațiuni internaționale și concludă, că orice s'ar întâmpla, demnitătea națională cere să tragem din nou sabia și să nu rămânem impasibili la strigătele de durere a fraților noștri chinuți.

Majestatea Sa a cerut părerea celorlalți miniștri ai țării alipite, dd. Nistor și Inculeț. Aceștia au aderat la propunerea dlui Goldiș. Asemenea a sprijinit această propunere și ministrul Al. Constantinescu.

Atunci Regele s'a întors către d. general Prezanu. I-a mulțumit pentru expunerea clară și temeinică a situațiunii militare.

— Cred că toate sunt așa, cum spun Dta

dle general; zise Majestatea Sa, cu toate acestea d. Goldiș are dreptate. Și eu sunt de părere, că armata trebuie să înainteze, orce s'ar întâmpla.

— Voința Majestații Voastre este pentru mine poruncă, răspunse generalul, armata va primi ordin de înaintare.

— Trăiască Regele, strigară într-o însuflețire de nedescris miniștrii.

Peste câteva zile s'a dat ordinul de înaintare.

Verificarea acestor întâmplări se va face, când se va publica procesul verbal luat în cea ședință de către ministrul I. G. Duca.

Era ziua sfinteii Învieri. Serviciul divin atât de înălțător la Mitropolie se sfârșise pela orele 2 din noapte. Păstrător al vechilor tradiții Vodă plecase cu Curtea sa la palatul din București să ciocnească oul roșu cu oaspeții săi. Sala tronului strălucia în lumina becurilor electrice și strălucia de podoabele uniformelor ambasadurilor străine și decorațiile militare. Miniștrii români în fracurile lor negre se pierduseră printre acestea străluciri. Deodată însă Domnul Țării-Românești Regele iese din rândul celor ce-l împrejmuiau, merge drept la ministrul V. Goldiș, ciocnește cu dânsul paharul cu șampania și spune tare să audă toți :

— Christos a înviat. Te felicit dle Goldiș, că Dta ai avut dreptate. Pe întreagă linia armata română înaintează victorioasă, ungurii fug în debandadă.

— Națiunea română are să mulțumească această nouă glorie a sa înțelepciunii și nețăruritei iubiri de neam a Majestații Voastre, să trăiți Majestate, răspunse d. Goldiș.

Urale puternice umplură sala tronului românesc. Oricine poate să-și închipuiască fericirea din acea clipă a ministrului ardelenesc Vasile Goldiș. Căci în ziua sfinteii Învieri românii din Troaș, din Petriș, din Soborșin din Bârzava și până jos la Cuvin și la Mândruloc erau scăpați din ghiarele bandiților.

Apoi mai în urmă tot la propunerea și insistența ministrului V. Goldiș s'a stors învoirea generalului Franchet D'Esperay și s'a dat ordin armatei române să între în Arad. Măine în 17 Maiu se va serba prima aniversare a acestei zile mărețe și în veci memorabile pentru Aradul nostru.

Și acum d. O. Goga cu amicii săi mai noi crede, că va putea face pe românii cercului Radna, dela Troaș până la Cuvin și până la Mândruloc să-i dea vot de blam și să-l facă de rușine pe acel V. Goldiș, grație căruia ei au scăpat din ghiarele bandiților și ziua învierii Domnului în 1919 s'a prefăcut în ziua învierii lor naționale, să-i dea vot de blam lui V. Goldiș care a propus la Adunarea-Națională din Alba Iulia unirea Ardealului cu Țara-Românească și a dus Majestații Sale Regelui actul acestei uniri, care înainte de aceea treizeci de ani a luptat pentru desrobirea națiunii române.

Se va afla oare un singur român arădan, care să dea mână de ajutor la o asemenea spurcată ingratitude națională ?

CLUBUL SPORTIV ROMÂN „GLORIA” DIN ARAD

No 184—1920.

CONVOCARE.

În îtelesul articolului 21 al statutelor, prin această convocăm

adunarea generală ordinară

a Clubului Sportiv român „GLORIA” pe Duminecă 16 Mai a. c. la orele 10 a. m. în sala mare de ședință a primăriei, la care re luăm voie a Vă invita cu toată stima.

ORDINEA DE ZI:

1. Cuvânt de deschidere.
 2. Raportul secretarului.
 3. Raportul cassarului.
 4. Bugetul pe anul 1920—21.
 5. Modificarea statutelor.
 6. Demisia comitetului.
 7. Alegerea noului comitet.
 8. Propuneri și interpelări.
- D. a. la orele 4³⁰ se va da prima măsurare de football între echipele Clubului sportiv al universitarilor din Cluj, a clubului „Gloria” și regt. 14 călărăși.

Arad, la 5 Mai 1920.

Dr. GHEORGHE CRISAN, m. p. prezident.

REMUS C. MOLDOVAN, m. p. secretar.

De vânzare

O moară de ulelu cu presă de mână. Să poate vedea la Ioan Lajos în Ghioroc. Csángótelep.

La 1267—3

SCALZILE DELA LIPOVA

(Apă acră)

au mare putere tămăduitoare contra reumei, boli de nervi, anemie, debilitate, boli de inimă și în-deosebi boli femeiești. Improductivitate. Viptuire excelentă, sistem de pension. Gara Maria Radna, Informații se pot primi dela

Li 1231-10

Direcțiunea scăzilor.

**In atențiunea Onor. Doamne!
IGNATIE E. STRASSER**

Prăvălie de articole de modă.

ARAD, Bul. Regele Ferdinand I. (József f. út)

În față cu biserica luterană.

Mare asortiment de pânzeturi,
:: carton, batist și grenadin. ::**Vânzare en gros și detaliu.**

Sa 1223—10

In atențiunea proprietarilor de mașini!**DANILA KORCSOG**

mașinist diplomat

ARAD, str. SAMUIL NEUMANN No 7.
(vis-à-vis de postul de vamă).

Execut tot felul de reparațiuni profesionale a mașinelor agricole în atelierul meu industrial nou aranjat și pentru care am angajat excelente puteri de muncă. Reparațiuni pentru prețuri convenabile și contra garanță. Deasemenea pimesc executări de reparațiuni a mașinelor de cusut a stropitoarelor și totfelul de reparațiuni în branșa lăcătușeriei. — Caut companist pentru cumpărare de mașini reformate.

Ko 1253-2

Atelierul dantistic**Dr. Radnai și Friedrich**

Arad, str. I. Brătianu (Weitzer János) 1.

Pregătește poduri de aur și coroane, totfelul de dinți cu cauciuc. Plombe de aur, argint etc.
Ra 1225—5

AVIZ!

Au sosit stofe de lână și engleze în mari cantități. Facem un rând de haine pentru bărbați dela 2000 cor. în sus.

Avem mare depozit de haine gata pentru bărbați și copii, lucrate în atelierul nostru.

Rugăm On. Public să grăbească a se aproviziona pentru trebuințele sale până nu ni se epuizează depozitul.

Cu stimă:

FRAȚII KOMLOS și MUZSAY

ARAD, strada Meșianu (Förrey) ko 1257—60

Cumpăr lamele, sârme de fier și aramă

noul și rămășițe utilizabile

PLUMB

în orice cantitate Edmund Molnar prăvălie de articole speciale strada Crisan (Karlina no: 8. Mo 1270—1

AUR și ARGINT

în orice cantitate cumpără

Giuvaergiu, casa centrală de schimb a aurului. Arad,

Bul. Reg. Ferdinand (Iozsef Föherceg) 12. ko 1261—30

Au sosit modelurile de vară!

Mare asortiment de haine de casă, bluze și haine pentru copii. Toalete, croi elegant, după cea mai nouă modă.

GEORGE REINER Prăvălie de articole de modeluri

ARAD. Str. Eminescu (Deák Ferenc). Re 1229—20

Sucesorul lui

SAMUIL VEISZBERGER

producător de vin și rachiu de fructe. Mare negustorie de rachiu. Fabrică de rum și licheruri. Vânzare în mare și mic.

ARAD, Bul. Regina Maria (Andrássy-tér). Ve 1222—10

Articole de sticlă

Păhare, demloane, umbrăre de lampă se pot cumpăra la

ENGEL și SCHVARTZ

ARAD, Strada Meșianu (Förrey) nrul 2. En 1259—1

GRÜN WALD și MOSKOVITS

Mare magazin de zahăr, zaharicale, fructe coloniale, mărfuri de Norinberg și mărunțuri.

ARAD, (În față cu primăria).

On 1260—12

In atențiunea M. St. Doamne

Salonul de croitorie pentru doamne, ce s'a bucurat în bun renume în trecut l-am redeschis, angajând distinse forțe de muncă. Rog și pentru viitor binevoitorul sprijin a M. On. Public. :: ::

ANDOR și SCHAUERLAND

CROITOR DE HAINE PENTRU DOAMNE

ARAD, HALTER NUMĂRUL 1 ETAJ II. Sa 1258—1

MAYER MARKOVITS

mare negustorie de produse brute (piele nelucrată) pene, lână și remașițe textile

Arad Piața Ovar (Fabrica velche de scrobeală)

Cumpără articolele mai sus înșirate în orice cantitate pentru cele mai înalte prețuri de zi. Ma 1255—1

Scoarță de sălcie

în cantități mari și mici, precum și totfelul de corfe: de călătorie, pentru păstrarea rufăriei, pentru cumpărări în piață se capătă la

ROZA WEISZ fabrică de corfe

Arad, strada Barițiu (Rákoczi) nr. 14. We 1197—10.

Pielăria

lui

Victor Boșneac

ARAD, Piața Catedralei

(îngă biserica rom.) se află de vânzare șevro, box, talpă și diferite articole din această branșă. În special atrag atențiunea consumurilor, societăților și atelierelor cari doresc să cumpere în :: :: mare cu un preț favorabil. :: ::

Serviciu prompt! Prețuri moderate!